

EERSTE HOOFDSTUK.

*Waarin wij kennis maken met twee flinke Vlamingen
en den dood van een groot man vernemen.*

't Was een heerlijke dag in de Oogstmaand van het jaar 1299. De zon schitterde in al hare pracht. Een zoet windeke temperde de hitte. De vogelkes zongen hun hoogste liedje, kerfdiertjes gonsden vroolijk rond heesters en hagen en rappe vliegskens krinkelden in de lucht. 't Kabbelend beekje vertelde zijne geheimen aan 't neerhangende vlotgras, terwijl vischjes spartelden in 't heldere water. Hier en daar wuifden statige boomen met hun weelderigen bladerdos; uitgestrekte velden stonden bedekt met korenschoven en werden afgewisseld door malsche weiden, waarin lieve boterbloemkens schuchter hun kopke verhieven. En ginds in de verte blonken en blekten de witte duinen der Vlaamsche kust. Daarachter lag de wijde zee, nu voorzeker kalm, zacht streelend 't breede strand, dat ze echter in andere seizoenen geweldig beuken en teisteren durfde.

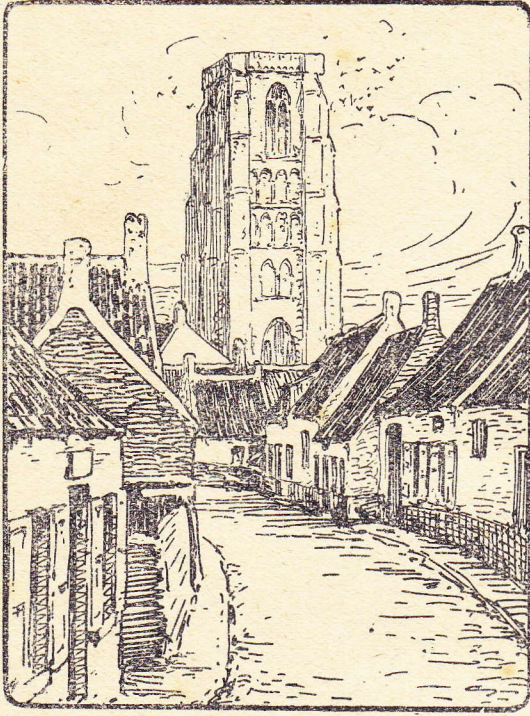
De boeren waren druk aan den arbeid: 't goudgele graan werd op wagens gestapeld en naar de schuur gevoerd.

Twee oogsters werkten dicht bij een mullen zandweg, welke naar *Lisseweghe* ¹⁾ liep. Beiden droegen een geestelijk kleed, waren leekebroeders ²⁾ der machtige abdij *Ter Doest*, welke niet ver vandaar hare torens en tinnen verhief. Vooral hij, die de schoven opstak en wiens gespierde armen met gemak

1) Lisseweghe ligt tusschen Brugge en Heyst aan zee, niet verre dus van Blankenberge. De streek, waarheen wij onze lezers voeren, is sedert het tijdstip, waarvan wij vertellen (13—14^e eeuw) geheel veranderd. Toen was hier eene breede zeegolf, het Zwyn, welke druk bevaren werd. Brugge was eene welvarende handelsstad, Damme eene zeer bezochte haven. Ook andere plaatsen, nu dood en verlaten, bloeiden toen. Daaronder behoort ook Lisseweghe. 't Is nu slechts een klein dorp; de bewoners leven hoofdzakelijk van den landbouw. Lisseweghe heeft uit dien gouden tijd nog zijne groote, schoone kerk met zwaren toren bewaard. Van den toren (52 M. hoogte) geniet men een heerlijk land- en zeegezicht.

2) Monniken, die het werk moesten doen.

de zware vork hanteerden, zou beter een harnas gedragen hebben; ieder moest

DE TOREN VAN LISSEWEGHE.

zijne hooge en kloeke gestalte, zijne breede schouders, zijn stierennek, zijne sterke borst bewonderen. Hij geleek een reus bij zijn gezelschap, die op den wagen stond en zich weerde, om de korenbussels, welke hem met ongemeene snelheid toegestoken werden, aan te nemen.

— Dag broeder Willem!

Deze uitroep deed den forsch gebouwen oogster omzien. Een man, die ongetwijfeld ook op lichaamskracht kon bogen, was langs de stoffige baan genaderd.

— Ha, meester Breydel, zijt gij het, die mij zoo schrikken doet! zei de monnik, het werk stakend.

— Sedert wanneer is Willem van Saeftinghe zoo schichtig geworden?

vraagde hij, dien we als Breydel hoorden toespreken. Maar, vervolgde hij droevig, 't is nu geen stond om te schertsen, want 'k breng u slecht nieuws.

— Slecht nieuws?

— Ja, onze vriend en meester Jacob is niet meer.

— Is Jacob van Maerlant dood!

— Dezen nacht stierf hij. Gisteren achternoen heb ik hem nog bezocht. Hij was dan wel bij kennis en sprak mij ernstig over ons volk. Als een trouwe Vlaming heeft hij steeds geleefd, als een trouwe Vlaming is hij ook gestorven.

— God hebbe zijne ziele! mompelde Saeftinghe! eene wijle 't hoofd buigend.

Zijn makker op den wagen volgde het voorbeeld.

— Een zwaar verlies voor Vlaanderen, merkte de monnik daarna op.

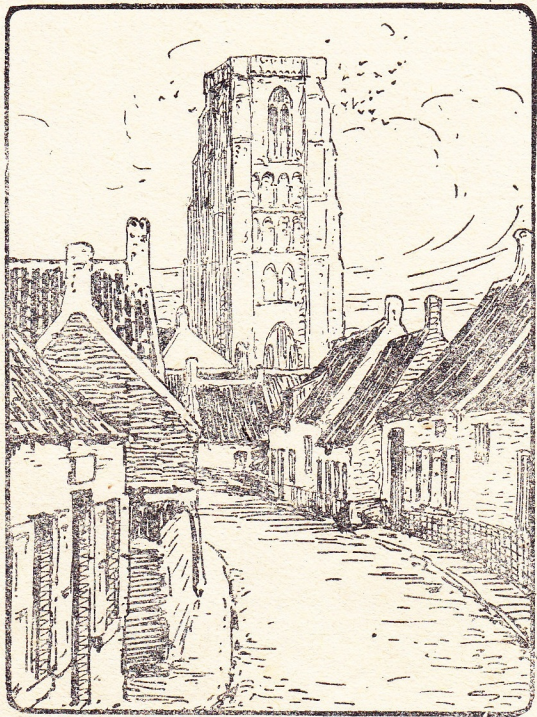
— Wel moogt ge zoo spreken! beaamde Breydel. Overmorgen wordt hij naar zijne laatste rustplaats gebracht.

— Men zal hem zeker in de kerk van Damme begraven?

— Ja, en met groote eere. Dat heeft vader Jacob dan ook wel verdiend. Hij arbeidde schier nacht en dag voor ons. Zijn woord zal vruchten dragen. Waren er vele zulke mannen, we mochten geruster de toekomst afwachten.

— 't Zijn booze tijden!

Willem van Saeftinghe deed eenige stappen zijwaarts.

DE TOREN VAN LISSEWEGHE

— Waarheen ziet ge ? vroeg Breydel.

— Naar Damme's toren. Nu ontwaar ik hem. En in zijne schaduw ligt een groote doode. Rust zacht, vriend en leermeester !

De geestelijke stond eene wijle te mijmeren.

— Overmorgen ontmoet ik u ginder ? zei hij dan aan den man, die hem de droeve tijding meegedeeld had.

— Natuurlijk ! Ieder, wiens harte warm voor Vlaanderen klopt, moet op Maerlant's uitvaart aanwezig zijn, en onzen dichter en schrijver de laatste eere bewijzen.

Beide mannen spraken nog eene wijle.

— Ik ga heen, mijn werk roept mij, zei Breydel, eindelijk zijn weg vervolgende.

Weldra kwam hij langs een groot gesticht. 't Was de vermaarde abdij van *Ter Doest* ¹⁾

Breydel stapte ze voorbij zonder er veel acht op te geven. Sombere gepeinzen vervulden hem. Soms sprak hij luid, als hadde hij een gezelschap nevens zich, die naar hem luisterde.

De wandelaar was niemand anders dan de hoofdman der Brugsche beenhouwers of macecliers. Hij scheen rond de veertig jaar, maar zou misschien zelf niet juist zijn leeftijd bepaald kunnen hebben. ²⁾

Blonde lokken vielen op zijne schouders neer. Een dikke knevel liep zijwaarts in twee lange punten uit. De schittering der blauwe oogen getuigde van moed en vastberadenheid. Die blik moest voorzeker eerbied afdwingen en, wie daarvoor geen ontzag gevoelde, deed het zonder twijfel voor de krachtige armen welke als smidshamers langs 't kloeke lijf zwierden.

Een wollen kleed, een kolder, daalde den deken tot de knieën. Een breede riem van voren door een zilveren gesp togetrokken, omgorde zijn middel en droeg aan de linkerzijde eene leeren schede, waaruit de fraai bewerkte hecht van een lang mes stak. De beenen waren met geweven

1) In de middeleeuwen werden groote kloosters langs de zeekust gesticht. De vermaardste waren de abdijen van Duinen bij Coxyde en Ter Doest bij Lisseweghe. De monniken maakten zich zeer verdienstelijk door het droogleggen der moerassen. Ze wonnen uitgestrekte landerijen in 't lage Vlaanderen. De abdy van Ter Doest werd in 1572 verwoest door de boeren van Westkapelle en Ramskapelle. Nu ziet men op ongeveer 20 minuten gaans van Lisseweghe nog de schuur der abdij, een reusachtig gebouw, waarin een geladen wagen met twee paarden bespannen gemakkelijk keeren kan. Die schuur is meer dan 600 jaar oud. Uitwendig gelijkt ze op eene kerk, zonder toren.

2) Een eigenaardige trek is, dat van een groot aantal onderzoeken, waarin zelfs lieden van de stad komen, de meeste getuigen hunnen ouderdom niet kennen ; zij verklaren « vijftig jaar of meer, » « zestig jaar of zoo iets » te zijn. De vader van een leerknapp, ondervraagd over den ouderdom van zijn zoon, antwoordt — dat hij 16 jaar zou kunnen zijn — (L. Van der Kindere : De eeuw der Artevelden.)

kousen bedekt en verdwenen langs boven in de hosen van buigzaam leer. De voeten staken in lage schoenen, welke met scherpe punt eindigden.

Soms schudde Breydel den fieren kop en dan waaiden de lange lokken als manen op. Zijne vuisten balden zich en 't scheen of de deken tot een onzichtbaren vijand 't woord richtte.

Neen, in zijn binnenste heerschte geen vrede.

A. HANS

GROENINGHE

PENTEEKENINGEN VAN EMIEL WALRAVENS

TWEEDE DRUK

*« Gij zult uw vaderland beminnen,
en zijn taal en zijn roem, »*

(H. CONSCIENCE.)

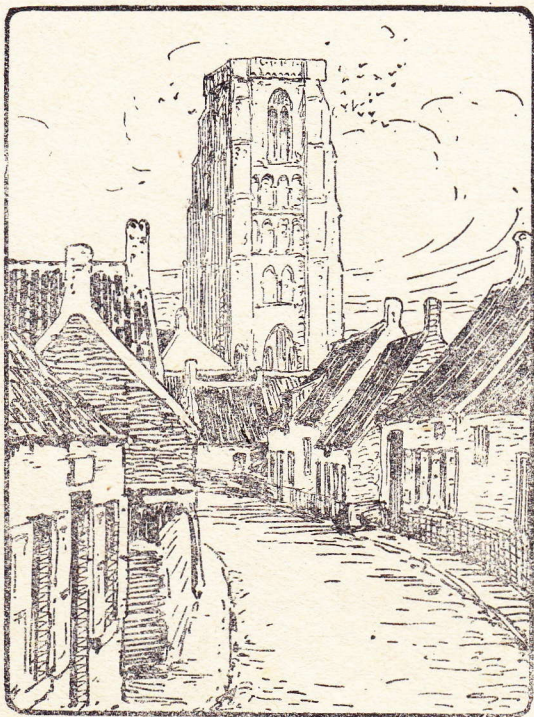
L. OPDEBEEK, -- UITGEVER -- ANTWERPEN

INHOUD.

HOOFDSTUK I.	Waarin wij kennis maken met twee flinke Vlamingen, en den dood van een groot man vernemen
HOOFDSTUK II.	Waarin wij hooren, waarom Jan Breydel ontevreden was
HOOFDSTUK III.	Waarin Jan Breydel den rentmeester harde noten te kraken geeft
HOOFDSTUK IV.	Waarin Breydel toont, dat hij niet alleen spreken, maar ook handelen durft, wat echter slecht voor hem afloopt
HOOFDSTUK V.	Waarin de schaper naar Brugge trekt en zijn leven waagt voor Breydel's redding
HOOFDSTUK VI.	Waarin wij Ralph in Breydel's woning ontmoeten en kennis maken met Pieter de Coninc
HOOFDSTUK VII.	Waarin een Klauwaart een Leliaart te woord staat
HOOFDSTUK VIII.	Waarin monniken de gastvrijheid van den heer van Syssele inroepen
HOOFDSTUK IX.	Waarin Breydel bezoek krijgt
HOOFDSTUK X.	Waarin wij een kort stukje geschiedenis hooren
HOOFDSTUK XI.	Waarin wij aan een sterfbed staan
HOOFDSTUK XII.	Waarin wij naar Damme reizen
HOOFDSTUK XIII.	Waarin wij Maerlant's begrafenis voorbij zien gaan
HOOFDSTUK XIV.	Waarin wij een lijkmaal bijwonen
HOOFDSTUK XV.	Hoe het maal gestoord werd
HOOFDSTUK XVI.	Hoe de Klauwaarts scheidden. Wat er in eene taveerne gebeurde
HOOFDSTUK XVII.	Te Rupelmonde
HOOFDSTUK XVIII.	Waarin wij een ouden kennis weerzien
HOOFDSTUK XIX.	Waarin de Franschen een onaangenaam avontuur beleven
HOOFDSTUK XX.	De Vlaamsche kastijding
HOOFDSTUK XXI.	Waarin we van Damme's beleg hooren
HOOFDSTUK XXII.	Waarin wij 't stedeken Aardenburg bezoeken
HOOFDSTUK XXIII.	Waarin de valschheid van een vorstenpaar en de edelmoedigheid van 's konings broeder duidelijk blijkt

HOOFDSTUK XXIV.	Waarin een Koninklijke Intocht beschre-
ven wordt	
HOOFDSTUK XXV.	Hoe Brugge in beroering kwam
HOOFDSTUK XXVI.	Waarin een stout plan ontworpen wordt
HOOFDSTUK XXVII.	Waarin de uitvoering van het plan verteld
wordt	
HOOFDSTUK XXVIII.	Waarin Leliaarts en Klauwaarts strijden
HOOFDSTUK XXIX.	Waarin wij eene heks ontmoeten
HOOFDSTUK XXX.	Waarin belangrijk nieuws wordt vernomen
HOOFDSTUK XXXI.	Waarin we fiere taal hooren
HOOFDSTUK XXXII.	Waarin we allerlei nieuws vernemen
HOOFDSTUK XXXIII.	De arme Aleida
HOOFDSTUK XXXIV.	Het feest
HOOFDSTUK XXXV.	De intrede van Du Chatillon
HOOFDSTUK XXXVI.	De Brugsche Metten
HOOFDSTUK XXXVII.	Waarin wij oorlogsgeruchten hooren
HOOFDSTUK XXXVIII.	Waarin we de Klauwaarts langs den zee-
kant volgen	
HOOFDSTUK XXXIX.	Het Fransche leger
HOOFDSTUK XL.	Het Vlaamsche leger
HOOFDSTUK XLI.	De komst der Franschen
HOOFDSTUK XLII.	Vóór den slag
HOOFDSTUK XLIII.	De slag der Gulden Sporen
HOOFDSTUK XLIV.	Waarin wij van onze vrienden afscheid
nemen	
BESLUIT	
AANHANGSEL	

daar hare torens en tinnen verhief. Vooral hij, die de schooven opstak en wiens gespierde armen met gemak de zware vork hanteerden,

DE TOREN VAN LISSEWEGHE

zou beter een harnas gedragen hebben; ieder moest zijne hooge en kloeke gestalte, zijne breede schouders, zijn stierennek, zijne sterke borst bewonderen. Hij geleeke een reus bij zijn gezelschap, die op den wagen stond en zich weerde, om de korenbussels, welke hem met ongemeene snelheid toegestoken werden, aan te nemen.

—Dag broeder Willem!

Deze uitroep deed den forsich gebouwd oogster omzien. Een man, die ongetwijfeld ook op lichaamskracht kon bogen, was langs de stoffige baan genaderd.

— Ha, meester Breydel, zijt gij het, die mij zoo schrikken doet! zei de monnik, het werk stakend.

— Sedert wanneer is Willem van Saeftinghe zoo schichtig geworden? vroeg hij, dien we als Breydel hoorden toespreken. Maar, vervolgde hij droevig, 't is nu geen stond om te schertsen, want 'k breng u slecht nieuws.

— Slecht nieuws?

— Ja, onze vriend en meester Jacob is niet meer.

— Is Jacob van Maerlant dood!

— Dezen nacht stierf hij. Gisteren achternoen heb ik hem nog bezocht. Hij was dan wel bij kennis en sprak mij ernstig over ons volk. Als een trouwe Vlaming heeft hij steeds geleefd, als een trouwe Vlaming is hij ook gestorven.